

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Ketabton.com

د ټوليزو رسنيو قانون

رسمي جريده گڼه (٩٨٦)

نېټه ١٥/٤/١٣٨٨ هـ. ش

خواننده گرامی!

افتخار داریم که بعد از نشر "مجموعه قوانین افغانستان" با شیوه تنظیم موضوعی، اکنون به خاطر سهولت بیشتر در دسترسی شما به قوانین مورد نیاز، سلسله دیگری از قوانین نافذ کشور را با قطع کوچک جیبی در اختیار شما قرار می دهیم.

څارنپوه حبيب الله "غالب"

وزير عدليه

نام:	قانون رسانه های همگانی
ناشر:	وزارت عدلیه جمهوری اسلامی افغانستان
تهیه و ترتیب:	ریاست نشرات
مدیر پروژه:	قانونمل محمد رحیم "دقیق" سرپرست ریاست نشرات
تدارکات و اداری:	سید محمد هاشمی رئیس امور مالی و اداری و احمد خالد عزیزى معاون واحد پروژه بانک جهانی در وزارت عدلیه
طراح جلد و صفحه آرا:	امان الله صداقت (غیبی)، عباس رسولی و حسین امینی
مصححین:	نورعلم خان، حلیم سروش، محمد رفیع عمری و احسان الله نیکزاد
مشاورین:	اسماعیل حکیمی و محمد یما قاسمیار
تاریخ نشر:	۱۳۹۰
تیراژ:	۵۰۰۰
چاپ:	اول (قطع جیبی)
قیمت:	۳۵ افغانی
مطبعه:	مطبعه طباعتی و صنعتی احمد
تلفن ریاست نشرات:	۰۷۰۰۵۸۷۴۵۷
وب سایت:	www.moj.gov.af

کلیه حقوق چاپ برای وزارت عدلیه محفوظ است.

پښتو فهرست

د ټوليزو رسنيو قانون

۱۵.....	لومړۍ فصل: عمومي حکمونه
۱۵.....	مبني
۱۵.....	موخه
۱۶.....	اصطلاحگانې
۱۸.....	دوه یم فصل: حقوق او مکلفیتونه
۱۸.....	د فکر او بیان آزادي
۱۹.....	د معلوماتو غوښتل
۱۹.....	قانوني ملاتړ
۲۰.....	د ځواب ورکولو حق
۲۰.....	د ځواب نه خپرول
۲۱.....	صنفي جوړښت
۲۱.....	درېم فصل: د چاپي رسنيو تاسيس
۲۱.....	د رسنيو تاسيس بدل
۲۲.....	د پټې او نورو مشخصاتو درلودل
۲۲.....	څلورم فصل: د برېښنايي ټوليزو رسنيو تاسيس
۲۲.....	د برېښنايي رسني تاسيسول
۲۳.....	عامه برېښنايي رسني
۲۳.....	د افغانستان ملي راډيو ټلويزيون
۲۳.....	د ملي راډيو ټلويزيون د ادارې موقعيت
۲۳.....	دندي او مکلفیتونه
۲۴.....	ملي او ديني خپرونې
۲۴.....	د اضطراب په حالاتو کې د راډيو ټلويزيون اداره

۲۴	د برنامو خوندي کول.....
۲۴	غیردولتي برېښنايي رسنۍ.....
۲۵	د اصولو په پام کې نیول.....
۲۵	د خصوصي راډیو او تلویزیونونو آزادي.....
۲۵	د انډول په پام کې نیول.....
۲۵	د ضبط شوو مطالبو ساتل.....
۲۵	د ادعا حق.....
۲۶	د برېښنايي رسنیدو مسئولو مدیرانو مکلفیت.....
۲۶	پنځم فصل: د ټولیزو رسنیو مالي سرچینې
۲۶	د تمویل سرچینې.....
۲۷	شپږم فصل: د مطبوعو او فرهنگي مؤسساتیس
۲۷	د تأسیس حق.....
۲۷	د فعالیت جواز.....
۲۸	اووم فصل: د امتیازخاوند، شرطونه او مکلفیتونه
۲۸	د امتیازخاوند.....
۲۸	د امتیازدخاوند شرطونه.....
۲۹	د اساسنامې لړل.....
۲۹	د فرهنگي رسنیو او مؤسساتو ثبتول.....
۲۹	د رسنیو او فرهنگي مؤسساتو د ثبت لپاره د معلو ما تو وړاندې کول.....
۳۰	د پټې اوځانگړې نښان درلودل.....
۳۰	محکمې ته د مراجعې حق.....
۳۰	د ملکیت او د فعالیت د امتیاز لېږدول.....
۳۱	اتم فصل: مسئول مدیر او دهغه شرطونه او مکلفیتونه
۳۱	د مسئول مدیر درلودل.....
۳۱	د مسئول مدیر د ټاکنې شرطونه.....

۳۱.....	دمضمونونوله خپرولوڅخه مسئولیت
۳۲.....	دانتقادکوونکي او انتقاد کېدونکي د حقوقوپه پام کې نیول...
۳۲.....	نهم فصل: درستیو عالی شوري
۳۲.....	د رسنیو د عالی شوري جوړښت
۳۳.....	د ټولیزو رسنیو کمپسیون
۳۳.....	د ټولیزو رسنیو د کمپسیون دندې
۳۴.....	د افغانستان دملي راډیو ټلوویزیون کمپسیون
	لسم فصل: هغه آثار او مطالب چې تولید ، چاپ او خپرول یې منع دي
۳۵.....	د ممنوعه مطالبو خپرول
۳۶.....	د باختراژانس
۳۷.....	دامتیاز سلبول
۳۷.....	یوولسم فصل: متفرقه حکمونه
۳۷.....	بهرنیو اتباعو ته د فلم جوړلو حق
۳۸.....	په اساسنامه کې له بدلونونو څخه خبرتیا
۳۸.....	د بهرنیو آژانسونو او رسنیو د نمایندگیو مکلفیت
۳۹.....	د کتاب، رسالې او خپروونکي ثبتول
۳۹.....	د قوانینو وضع
۳۹.....	د مالیې ورکړه
۳۹.....	دانفاذ نېټه

فهرست (دری)

قانون رسانه های همگانی

۴۷.....	فصل اول: احکام عمومی
۴۷.....	مبنی
۴۷.....	هدف
۴۸.....	اصطلاحات
۵۰.....	فصل دوم: حقوق و مکلفیت ها
۵۰.....	آزادی فکر و بیان
۵۱.....	مطالبه معلومات
۵۱.....	حمایت قانونی
۵۲.....	حق جواب دادن
۵۲.....	عدم نشر جواب
۵۳.....	تشکل صنفی
۵۳.....	فصل سوم: تأسیس رسانه های چاپی
۵۳.....	تأسیس رسانه ها
۵۴.....	داشتن آدرس و سایر مشخصات
۵۴.....	فصل چهارم: تأسیس رسانه های همگانی برقی
۵۴.....	تأسیس رسانه برقی
۵۵.....	رسانه برقی عامه/ رادیو تلویزیون ملی افغانستان
۵۵.....	موقعیت اداره رادیو تلویزیون ملی
۵۵.....	مکلفیت ها و وظایف
۵۶.....	برنامه های دینی و ملی
۵۶.....	اداره رادیو تلویزیون در حالات اضطرار

۵۶	حفظ برنامه‌ها
۵۶	رسانه‌های برقی غیر دولتی
۵۷	رعایت اصول
۵۷	آزادی رادیو تلویزیون‌های خصوصی
۵۷	رعایت توازن
۵۷	نگهداری مطالب ضبط شده
۵۸	حق ادعا
۵۸	مکلفیت مدیران مسئول رسانه‌های برقی
۵۸	فصل پنجم: منابع مالی رسانه‌های همگانی
۵۸	منابع تمویل
۵۹	فصل ششم: تأسیس مطابع و مؤسسات فرهنگی
۵۹	حق تأسیس
۵۹	جواز فعالیت
۶۰	فصل هفتم: صاحب امتیاز، شرایط و مکلفیت‌ها
۶۰	صاحب امتیاز
۶۰	شرایط صاحب امتیاز
۶۱	داشتن اساسنامه
۶۱	ثبت رسانه‌ها و مؤسسات فرهنگی
۶۱	ارایه‌معلومات غرض ثبت رسانه‌ها و مؤسسات فرهنگی
۶۲	داشتن آدرس و نشان مخصوص
۶۲	حق مراجعه به محکمه
۶۲	انتقال ملکیت و امتیاز فعالیت
۶۳	فصل هشتم: مدیر مسئول، شرایط و مکلفیت‌های آن
۶۳	داشتن مدیر مسئول
۶۳	شرایط تعیین مدیر مسئول
۶۴	مسئولیت از نشر مضامین

۶۴.....	رعایت حقوق انتقاد کننده و انتقاد شونده
۶۴.....	فصل نهم: شورای عالی رسانه‌ها
۶۴.....	ترکیب شورای عالی رسانه‌ها
۶۵.....	کمیسیون رسانه های همگانی
۶۶.....	وظایف کمیسیون رسانه‌های همگانی
۶۷.....	کمیسیون رادیو تلویزیون ملی افغانستان
۶۸.....	فصل دهم: آثار و مطالبی که تولید، چاپ و نشر آن ممنوع است
۶۸.....	نشر مطالب ممنوع
۶۹.....	آژانس باختر
۶۹.....	سلب امتیاز
۷۰.....	فصل یازدهم: احکام متفرقه
۷۰.....	حق تهیه فلم به اتباع خارجی
۷۰.....	اطلاع از تغییرات در اساسنامه
۷۰.....	مکلفیت نمایندگی آژانس‌ها و رسانه های خارجی
۷۱.....	ثبت کتاب، رساله و ناشر
۷۱.....	وضع قوانین
۷۱.....	پرداخت مالیه
۷۲.....	تاریخ انفاذ

د ټوليزو رسنيو قانون ۱۱

د افغانستان د اسلامي جمهوريت رياست

گڼه : (۵۸۶۰)

نېټه : ۱۳۸۸/۴/۹

د عدليې وزير محترم سروردانش!

د ټوليزو رسنيو قانون چې دولسي جرگې د ۱۳۸۷/۶/۱۰ نېټې (۹۶) گڼې مصوبې پر بنسټ دهغې د ټولو غړو د رايو په دوو ثلثو بيا تصويب شو، د افغانستان د اساسي قانون له حکمونو سره د هغه د ځينو موادو د تناقص له امله، دنوموړي قانون د (۱۲۱) مادي د حکم له په پام کې نيولو سره د هغه د مطابقت د څېړنې په غرض، د افغانستان د اسلامي جمهوريت سترې محکمې ته ارجاع او دادی د سترې محکمې د عالي شوري قرار دهغې ادارې د ۱۳۸۸/۱/۲۶ نېټې (۱۷) گڼې ليک په ضميمه رارسيدلی او تاسوته در واستول شو خو په رسمي جريده کې د ټوليزو رسنيو قانون او سترې محکمې د عالي شوري د قرار په خپرولو لاس پورې کړی.

حامد کرزی

د افغانستان د اسلامي جمهوريت رئيس

۱۲ د ټوليزو رسنيو قانون

ولسي جرگه

مصوبه

د ټوليزو رسنيو قانون

د ټولو غړو په دوه ثلثه رأيو سره

پرله پسي گڼه : (۹۶)

د تصويب نېټه : ۱۳۸۷/۶/۱۰

ولسي جرگې د ۱۳۸۷/۶/۱۰ نېټې د يکشنبې په ورځ په عمومي غونډه کې د اساسي قانون د څلورنويې بېمې مادې د حکم پر بنسټ د ټوليزو رسنيو قانون د دوه يم ځل لپاره د ټولو غړو په دوه ثلثه رأيو سره تصويب کړي .

په درنښت

امان الله پيمان

دولسي جرگې دوه يم نائب

د افغانستان اسلامي جمهوريت

ستره محکمه

عالي شوري

د افغانستان اسلامي جمهوريت د سترې محکمې د عالي شوري

د ۱۳۸۸/۱/۲۶ نېټې د (۶) گڼې قضائې قرار

د سترې محکمې عالي شوري له ولسي جرگې څخه د ملي راډيو ټلويزيون درئيس د باورد رای اخستنې په هکله لاندې قرار صادر کړ:
دهغوذواتو د باورد د رایو اخیستل چې باید د ولسي جرگې لخوا تایید شي، د اساسي قانون په متن کې په صراحت سره تسجیل شويدي چې عبارت دي له:

۱- وزیران، لوي څارنوال، د مرکزي بانک رئیس، د ملي امنیت رئیس او د سرې میاشتې رئیس، د (۶۴) مادې د (۱۱) فقرې له حکم سره سم.

۲- د سترې محکمې رئیس او غړي د (۶۴) مادې د (۱۲) فقرې له حکم سره سم.

۳- د اساسي قانون پرتطبیق باندې د څارنې د خپلواک کمېسیون غړي، د اساسي قانون د (۱۵۷) مادې له حکم سره سم.

څرنگه چې لیدل کېږي د ولسي جرگې په واسطه د پورته یادو شوو ذواتو د ټاکنود تایید شرط، یو منصوص امر دی، هرډول ایزاد پرهغه د اساسي قانون د تعدیل په معني دی چې یوازې د لویې جرگې واک گڼل کېږي.

د زیاتو معلوماتو لپاره باید زیاته کړو چې د لویې جرگې له جوړېدو دمخه د اساسي قانون د مسودو په ټولونسخو کې، د (۶۴) مادې (۱۱) فقره، پدې متن تسجیل شوې وه:

۱۴ د ټوليزو رسنيو قانون

دوزبرانو او لوی څارنوال ټاکنې، دولسي جرگې په تاييد او د هغوی عزل او استعفي.

(۱) گڼې ضميمې ته دې مراجعه وشي .

دلويې جرگې په واسطه په ياده شوې فقره کې د مرکزي بانک د رئيس، دملي امنيت درئيس او سرې مياشتې د رئيس ايزاد، دجدې د(۷) په نسخه کې زيات او منظور شوی دی.

(۲) گڼې ضميمې ته دې مراجعه وشي .

ځکه خو به نوموړې فقره کې بل هر ډول ايزاد پرته لدې چې د لويې جرگې لخوا اعمال شي مجاز ندی.

په دې توگه د سترې محکمې عالي شوري، دولسي جرگې لخوا دملي راډيو ټلويزيون درئيس دټاکنې دتاييدولو شرط داساسي قانون پر خلاف حکم کوي .

د ټوليزو رسنيو قانون ۱۵

د ټوليزو رسنيو قانون

لومړۍ فصل عمومي حکونه

مبني

لومړۍ ماده:

دغه قانون د اسلام د سپېڅلي دين د اصولو او حکمونو له په پام کې نيولو او د اساسي قانون د څلور دېرشمې مادې له حکم سره سم او د بشر د حقوقو د نړيوالې اعلاميې نولسمې مادې ته په پام سره د فکر او بيان د آزادۍ د حق د تايمينولو او په هېواد کې د ټوليزو رسنيو د فعاليت د تنظيمولو په مقصد وضع شوی دی .

موخه

دوه يمه ماده:

دغه قانون موخې عبارت دي له:

- ۱- د فکر او بيان د آزادۍ د حق ملاتړ او تضمين .
- ۲- د ژورناليستانو د حقوقو ملاتړ او د رسنيو د آزاد فعاليت د شرايطو تايمينول .
- ۳- د آزادو، خپلواکو او کثرت غوښتونکو ټوليزو رسنيو د وسايلو رواجول او پرمختيا .
- ۴- د هېواد د اتباعو د فکر او احساس د څرگندولو اود وينا، ليکنې، رسم، تصوير، په فيته کې د ثبتولو، تمثيل ، حرکت او نورو علمي، ادبي، هنري او چاپ او خپرولو د پديدو په واسطه په عادلانه توگه د حقايقو د انعکاس د مناسبو زمينو برابرول .
- ۵- د اسلام د سپېڅلي دين حکمونو او اصولو ته په پام سره د بشر د حقوقو په نړيواله اعلاميه کې مسجل دييان او ټوليزو رسنيو د اصل په پام کې نيول.

۱۶ د ټوليزو رسنيو قانون

۶- د ټوليزو رسنيو د وسايلو له سالمې ودې سره د مرستې په منظور په داسې ډول چې وکولای شي په هېواد کې د صحیحو خبرونو، اطلاعاتو، زده کړې او روزنې د خپرولو او د علم او ثقافت د غوړېدو اغېزمن وسايل وي، دخلکو نظريې له ژورنالېستيکي معيارونو، اصولو او ارزښتونو (صداقت، ناپلوی او توازن) سره سم منعکس کړي.

اصطلاحگانې

درېيمه ماده:

په دې قانون کې لاندنۍ اصطلاحگانې دغه مفاهيم لري:

۱- رسنۍ: له لاندنيو وسايلو څخه په گټې اخيستني سره د پيغام، معلوماتو او اطلاعاتو د لېږدونې وسيله ده:

- برېښنايي رسنۍ: راډيو، ټلويزيون، کېبلي شبکه او انټرنټ.

- چاپي رسنۍ: ورځپاڼه، جريده (اووه نيزه، پنځلس ورځنۍ خپرونه، مياشتنۍ، گاهنامه (تقويم)، فصل نامه، کلنۍ، پوسټر او خبرنامه).

۲- په دې قانون کې ټوليزې رسنۍ په لاندې ډولونو وېشل کېږي:

- عامه رسنۍ: هغه رسنۍ ده چې په عامه خلکو پورې اړه لري او د دولت، د اعلانونو د خپرولو او د خدمتونو د وړاندې کولو له لارې تمویلېږي.

- خصوصي رسنۍ: هغه رسنۍ ده چې په حقيقي اشخاصو، سياسي، اقتصادي، ټولنيزو او فرهنگي سازمانونو پورې اړه لري او دهغو لخوا سمبال او تمویلېږي.

۳- ژورنالېست: هغه حرفوي او مسلکي شخص دی چې د رسنيو له لارې خپره نيز مواد او محتوي (منځپانگه)، برابر او وړاندې کوي.

۴- مطبعه: هغه اقتصادي او تخنيکي دستگاه ده چې چاپي خدمتونه سرته رسوي.

د ټوليزو رسنيو قانون ۱۷

- ۵- طابع: هغه حقيقي يا حکمي شخص دی چې د ملکیت پر بنسټ يا د مالک په استازیتوب د مطبعې د چارو متصدي وي.
- ۶- ناشر (خپرونکی): هغه حقيقي يا حکمي شخص دی چې د غیر موقوتو اثارو د چاپولو او خپرولو اجازه لري.
- ۷- خپرول: د ټوليزو رسنيو له لارې د پيغام او خبر د لېږدونې عمليه ده.
- ۸- د فلم د توليد مؤسسه: هغه ټولنه ده چې دخپلې اساسنامې او موخو په رڼا کې مستند او سينمايي فلمونه او عکس او سلايد توليدوي.
- ۹- خپره نيزه مؤسسه: هغه حکمي شخصيت دی چې د اساسنامې له مخې تا سېس او د برېښنايي، چاپي، موقوتو او غير موقوتو رسنيو خپرونې، له خپلو موخو سره سم چاپ او خپروي.
- ۱۰- د ژورناليزم روزنيزه ټولنه: هغه ټولنه ده چې په لنډمهاله يا اوږد مهاله توگه د ژورناليزم په مسلکي روزنې لاس پورې کوي.
- ۱۱- دارالترجمه: هغه حکمي مؤسسه ده چې له اساسنامې سره سم حق لري مطالب او مضمونونه له يوې ژبې څخه بلې ژبې ته وژباړي.
- ۱۲- دخبرسونې آژانس: هغه حکمي شخصيت دی چې د اړيکيو په برخه اود اطلاعاتو په راټولولو او رسو لو کې فعاليت کوي.
- ۱۳- د تبليغاتو او اعلاناتو شرکت: هغه سوداگريز حکمي شخصيت دی چې له اساسنامې سره سم په تبليغاتو او اعلانونو لاس پورې کوي.
- ۱۴- دنسخې اخيستني حق (کاپي رايټ): د ثبت شويو خپرونو د معنوي مالکيت اود امتياز د حق لرل دي چې له منل شويو معيارونو سره سم د جلاقانون په واسطه تنظيمېږي.
- ۱۵- دامتياز خاوند: هغه حقيقي يا حکمي شخص دی چې د برېښنايي، چاپي ټوليزو رسنيو، د ژورناليزم دروز نيز مرکز، مطبعې، خپره نيزې مؤسسې، دارالترجمې دخبرسونې آژانس، د فلم جوړولو

۱۸ د ټوليزو رسنيو قانون

مؤسسې او د تبليغاتو او اعلانونو د شرکت په تاسيس او تدوير لاس پورې کوي.

۱۶- مسئول مدير: هغه شخص دی چې په بالفعل ډول د دغې مادې په (۱۵) جزء کې په درج شويو مؤسسو پورې د اړوندو خپره نيزو چارو مسئوليت پرغاړه لري .

۱۷- راډيو: د ټوليزو اړيکيو او خبررسونې سمعې وسيله ده .

۱۸- ټلويزيون: د ټوليزو اړيکيو او خبررسونې سمعې او بصري وسيله ده .

۱۹- کبېلسي شبکه: سمعې او بصري ټوليزه رسنۍ ده چې گډونوالو ته ملي او بين المللي اطلاعاتي، بنوونيز، روزنيز، فرهنگي او تفريحي پروگرامونه وړاندې کوي.

۲۰- اعلانونه: حقيقي او حکمي اشخا صوته د يو ډول سمعې او بصري خدمتونو وړاندې کول دي چې په برېښنايي او چاپي ټوليزو رسنيو کې د پيسو او يا متقابلو خدمتونو په بدل کې ترسره کېږي .

۲۱- مرسته: د حقيقي يا حکمي اشخا صوله خوا د هر ډول مرستې اجراء ده چې د ټوليزو رسنيو دمادي يا معنوي پياوړتيا لپاره ترسره کېږي.

دوه يم فصل حقوق او مکلفيتونه

د فکروايبان آزادي

څلورمه ماده:

(۱) هر شخص د فکروايبان د آزادي حق لري .

ددولتي چارواکوله خوا له لاس وهنې، محدوديت او تهديد پرته د قانون د حکمونوپه حدودوکې د معلوماتو، اطلاعاتو او نظريو غوښتنه، ترلاسه کول اولېږدول په دې حق کې شامل دي. په دې حق

د ټوليزو رسنيو قانون ۱۹

کي د معلوماتو دخپرولو ، وپشلو او ترلاسه کولو د وسايلو آزاد فعاليت هم شاملېږي .

(۲) دولت، د ټوليزو رسنيو د آزادۍ ملاتړ، پياوړې او تضمينيوي يې . د دولت او دولتي ادارو په گډون هېڅ حقيقي يا حکمي شخص نشي کولای د خبري يا معلوماتي رسنيو آزاد فعاليت منع ، تحریم، سانسور يا محدود کړي او يا په بل ډول د ټوليزو او معلوماتي رسنيو د خپرونو په چارو کې لاس وهنه وکړي ، خو ددغه قانون له حکمونو سره سم .

د معلوماتو غوښتل

پنځمه ماده:

هر شخص حق لري ، معلومات وغواړي او ترلاسه يې کړي . دولت د هېواد د اتباعو له غوښتنې سره سم ، هغه معلومات چې غوښتل کېږي ، دهغوی په واک کې ورکوي . خو داچې غوښتل شوي معلومات محرم وي او افشاء کول يې د هېواد امنيت ، ملي گټې او ځمکنۍ بشپړتيا په خطر کې واچوي او يا د نورو حقوقو ته زیان ورسوي .

قانوني ملاتړ

شپږمه ماده:

(۱) ژورناليسټان د انتقادي رپوټونو او نظريو په خپرولو پورې د اړوندو مسلکي فعاليتونو په ترسره کولو کې تر قانوني ملاتړ لاندې نيول کېږي .

(۲) ژورناليسټان حق لري د خپلو معلوماتي سرچينو له څرگندولو څخه ډډه وکړي خو داچې واکمني محکمې د هغو د څرگندولو په هکله حکم کړی وي .

۲۰ د ټوليزو رسنيو قانون

د ځواب ورکولو حق

اوومه ماده:

- (۱) هر حقيقي يا حکمي شخص چې د يوې ټوليزې رسنۍ له خوا پرې تعرض وشي، د هغه شخصيت، اعتبار او مادي گټې زيانمنې شي، حق لري، د هغه د رد ځواب په هم هغې رسنۍ کې ورکړي .
- (۲) اړونده رسنۍ دې له ځنډ پرته ځواب په وړيا توگه دهم هغې رسنۍ په وروستۍ گڼه يا خپرونه کې خپور کړي .
- (۳) ورکړل شوی ځواب دې له جرمي ماهيت څخه پاک وي او په هغې رسنۍ کې په ادعا شوې موضوع پورې منحصر وي ، او په ليکنۍ بڼه دې د زيانمن او يا د هغه د وکيل په لاسليک د ټوليزې رسنۍ مسئول مدير ته وسپارل شي .
- (۴) د ځواب د نه خپرولو په هکله هر ډول شکايت، اړوند کمپسيون ته راجع کېږي .
- (۵) د ملي شوري د غونډو او علني محکمو د بهير دريوت په هکله د ځواب حق صدق نه کوي، خوداچې دنوموړو غونډو بهير د يوې رسنۍ لخوا تحريف شوی وي.

د ځواب نه خپرول

اتمه ماده:

- ټوليزې رسنۍ په لاندې مواردو کې کولای شي د ځواب له خپرولو څخه ډډه وکړي:
- ۱- ځواب د بحث له موضوع څخه بهر وي .
 - ۲- ځواب له نوي ورځو ځنډ وروسته رسنۍ ته رسېدلی وي .

د ټوليزو رسنيو قانون ۲۱

صنفي جوړښت

نهمه ماده:

ژورنالستان او د ټوليزو رسنيو نور غړي کولای شي د اړوندو صنفي گټو د دفاع په موخه د قانون له حکمونو سره سم خپلواکې صنفي اتحاديې، ټولني او مرکزونه جوړ کړي .

درېيم فصل د چاپي رسنيو تاسيس

د رسنيو تاسيسېدل

لسمه ماده:

(۱) د هېواد اتباع، سياسي گوندونه، ټولنيز سازمانونه، کورنۍ غير دولتي مؤسسې او د بهرنيو هېوادونو پناه غوښتونکي او دولتي ادارې کولای شي د دغه قانون له حکمونو سره سم چاپي رسنۍ تاسيس کړي .

(۲) په افغانستان کې بهرنۍ سياسي نمايندگۍ د ديپلوماتيکو موازينو په پام کې نيولو سره کولای شي د خبرنامې په چاپولو او خپرولو لاس پورې کړي .

(۳) دنړيوالو او بين الحکومتي مؤسسو نمايندگۍ کولای شي دخپل کار په ساحو کې د اړوندو وزارتونو او ټولنو په مخکنۍ خبرتيا سره په علمي خپرونو او د موقوتو او غير موقوتو خپرونو په چاپولو او خپرولو لاس پورې کړي.

(۴) رپوټونه او علمي خپرنې دې د اړوندو وزارتونو او ټولنو د مخکنۍ خبرتيا په اساس صورت ومومي .

(۵) هغه بهرنۍ غير دولتي مؤسسې (NGOS) چې د قانون له حکمونو سره سم جوړې شوې وي، په هغه صورت کې چې مسئول مديرې دافغانستان له اتباعو څخه وي کولای شي د خپل تخصصي

٢٢ د ټوليزو رسنيو قانون

کار په ساحه کې د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت د اجازې له تر لاسه کولو وروسته، د موقتو او غیر موقتو خپرونو په خپرولو لاس پورې کړي .

(٦) ددغه قانون د درېيمې مادې په دوه يم جزء کې درج شوې رسنۍ له دمخه ثبت څخه پرته تاسيس او خپرېدلای شي .
په هغه صورت کې چې خپرونه مخکې له ثبت څخه خپره شوې وي، د امتياز خاوند مکلف دی چې د دوو اوونيو په ترڅ کې خپله خپرونه د دغه قانون له حکمونو سره سم ثبت کړي .

دپټې او نورو مشخصاتو درلودل

يوولسمه ماده:

چاپي رسنۍ دخپرونې د نوم، مشخصې پټې، دمطبعې د نوم اوځای، د امتياز د خاوند او مسؤل مدير نومونو او دهغې د خپرېدو د نېټې درلودونکې وي .

څلورم فصل

د برېښنايي ټوليزو رسنيو تاسيس

د برېښنايي رسنۍ تاسيسول

دوولسمه ماده:

دهېواد اتباع، سياسي گوندونه، ټولنيز سازمانونه، غيردولتي مؤسسې او کورني خصوصي شرکتونه او دولتي ادارې کولای شي ددغه قانون له حکمونو سره سم برېښنايي رسنۍ تاسيس کړي .

د ټوليزو رسنيو قانون ۲۳

عامه برېښنايي رسنۍ.

د افغانستان ملي راډيو ټلويزيون

د يارلسمه ماده:

د افغانستان ملي راډيو ټلويزيون د افغانستان په ملت پورې اړوند ټولنيزه رسنۍ ده چې د اجرائيه قوې په چوکاټ کې د يو مستقل رياست په توگه فعاليت کوي او بودجه يې د حکومت، اعلانونو او د خدمتونو د وړاندې کولو له لارې تأمينېږي.

-----*

د ملي راډيو ټلويزيون د ادارې موقعيت

څوارلسمه ماده:

د ملي راډيو ټلويزيون مرکزي اداره په کابل ښار کې موقعيت لري او سيمه ييزې ادارې يې په ولاياتو کې مستقرې دي .

دندې او مکلفيتونه

پنځلسمه ماده:

د ملي راډيو ټلويزيون اداره مکلفه ده خپلې خپرونې د اسلام د مبين دين د حکمونو او اصولو په رڼاکې، د افغانستان د ملت له ملي او

* دستري محکمې عالي شوري د خپل ۱۳۸۸/۱/۲۶ نېټې د (۶) گڼې له قضايي قرار سره سم، د ټوليزو رسنيو دقانون دديارلسمي مادې دويم پراگراف چې داسې څرگندوي:

د ملي راډيو ټلويزيون د رئيس ټاکل دولسي جرگې په تاييد دجمهور رئيس لخوا صورت مومي، دافغانستان داساسي قانون خلاف تشخيص کړی دی.

۲۴ د ټوليزو رسنيو قانون

معنوي ارزښتونو سره سمې عياري کړي او په خپلو خپرونو کې خبر رسونه او د ديني، علمي، فرهنگي او اقتصادي بنسټونې او رواني او اخلاقي امنيت تعميمول په پام کې ونيسي .

ملي او ديني خپرونې

شپاړسمه ماده:

د ملي راډيو ټلويزيون اداره دې د بشپړې ناپلوی له په پام کې نيولو سره د هېواد دملي يووالي د ټينګښت او ديني او ملي ارزښتونو د پياوړتيا لپاره خپلې خپرونې په داسې توګه تنظيم کړي چې د هېواد د ټولو مېشتو قومونو د فرهنگ، ژبې، ديني او مذهبي عقيدې منعکسونکې وي.

د اضطرار په حالاتو کې د راډيو ټلويزيون اداره

اولسمه ماده:

د اضطرار په حالاتو کې د افغانستان د ملي راډيو ټلويزيون اداره په بشپړه توګه د جمهور رئيس تر نظر لاندې عمل کوي.

د برنامو خوندي کول

اتلسمه ماده:

دملي راډيو ټلويزيون اداره مکلفه ده ترڅو خپلې ټولې ثبت او ضبط شوې خپرونې د ملي راډيو ټلويزيون په آرشیف کې خوندي کړي .

غیردولتي برېښنايي رسنۍ

نولسمه ماده:

د خصوصي راډيو او ټلويزيونو نو ادارې خپل فعاليتونه ددې قانون د حکمونو په رڼاکې سرته رسوي.

د ټوليزو رسنيو قانون ۲۵

د اصولو په پام کې نيول

شلمه ماده:

د خصوصي راډيو او ټلويزيونونو ادارې مکلفې دي چې په خپلو خپرونو کې د اسلام د سپېڅلي دين اصول او حکمونه او د افغانستان د ملت ملي، معنوي او اخلاقي ارزښتونه او رواني امنيت په پام کې ونيسي.

د خصوصي راډيو او ټلويزيونونو آزادي

يووېشتمه ماده:

د خصوصي راډيو او ټلويزيونونو ادارې د دغه قانون د حکمونو له په پام کې نيولو سره د خپلو ټولو پروگرامونو په برابرولو او تدوينولو کې خپلواکې دي.

د انډول په پام کې نيول

دوه ويشتمه ماده:

د خصوصي راډيو او ټلويزيونونو ادارې دې د اړخونو او سياسي شخصيتونو يو د بل پر وړاندې په موضع گېرۍ کې انډول مراعات کړي او د دواړو خواوو نظريات دې په نا پلوه توگه خپاره کړي.

د ضبط شوو مطالبو ساتل

دروېشتمه ماده:

د خصوصي راډيو او ټلويزيونونو ادارې مکلفې دي چې خپلې ټولې ثبت او ضبط شوې خپرونې په خپلو آرشيفونو کې لږترلږه تر درې کالو پورې خوندي کړي.

د ادعا حق

څلېرېشتمه ماده:

که چېرې حقيقي يا حکمي شخص په ليکلې توگه ادعا وکړي چې حق يې د يوې ټوليزې رسنۍ په پروگرام کې ضايع شوی دی کولای شي

٢٦ د ټوليزو رسنيو قانون

هغه په خپل مالي لگښت د هغې رسنۍ له آرشيف څخه تڪثير او د گټې اخيستنې وړ وگرځوي.

د برېښنايي رسنيود مسؤلو مديرانو مكلفيت

پنځه ويشتمه ماده

(١) برېښنايي ډله ييزو رسنيو مسؤل مديران دې په خپلوزده كړه ييزو خپرونو كې ديني، اخلاقي، روغتيايي، د ژوند چاپېريال، د پوهنې د اهميت اودمخدره توکو دكركلې، توليد او مصرف اود مسكراټو د استعمال د زيان مسؤلو ته ځای وركړي.

(٢) دبرېښنايي ټوليزو رسنيو مسؤل مديران مكلف دي چې دخپلو شبكوله لازې پنځه وخته آذان خپوركړي اودخپلو خپرونو په ترتيب كې داسلامي سپېڅلو ورځو او د روژې دمباركې مياشتې تقدس په پام كې ونيسي.

پنځم فصل

دټوليزو رسنيو مالي سرچينې

د تمويل سرچينې

شپږويشتمه ماده:

(١) ټوليزې رسنۍ كولای شي ددې قانون له حكمونو سره سم له لاندې لارو څخه ځان تمويل كړي:

١- دحقيقي يا حكمي اشخاصو، كورنيو اوبهرنيو توليدي او سوداگريزو شركتونو، سياسي اوفرهنگي ټولنو او سياسي گوندونو دااعلاننو، پيغامونو او سياسي، ديني، مذهبي او ټولنيزوبرنامجو خپرول.

د ټوليزو رسنيو قانون ۲۷

۲- له هغو حقيقي يا حکمي اشخاصو، نړيوالو او ملي مرسته کوونکو مؤسسو څخه دبسپنې اخیستل چې د ټوليزو رسنيو د پرمختيا لپاره فعاليت کوي .

(۲) د ټوليزو رسنيو مسئول مديران مکلف دي چې خپل کلنی مالي رپوټ د رسنيو عالي شوري او ماليې وزارت ته وړاندې کړي .

(۳) دعوایدو سرچينې او مبالغ بايد روښانه او شفاف وي .

(۴) د بېسې په بدل کې حقيقي او حکمي اشخاصوته د مسلکي او تخصصي خدمتونو برابرول .

شپږم فصل

د مطبعو او فرهنگي مؤسستاسيس

د تاسيس حق

اووه ويشتمه ماده:

د هېواد اتباع ، سياسي گوندونه ، ټولنيز سازمانونه ، غيردولتي کورني او بهرني شرکتونه او مؤسسې او دولتي ادارې حق لري د دغه قانون له احکامو سره سم مطبعې، دفلم د توليد، خپره نيزي، د ژورناليزم د زده کړې، دارالترجمې، د خبر رسوونکي آژانس مؤسسې د اعلانونو او تبليغاتو شرکتونه تاسيس کړي .

د فعاليت جواز

اته ويشتمه ماده:

د هېواد اتباع ، سياسي گوندونه، ټولنيز سازمانونه، کورني او بهرني خصوصي شرکتونه او مؤسسې چې ددغه قانون په اووه ويشتمې مادې کې درج شوې مؤسسې تاسيسوي، مکلف دي د هغو د فعاليت جواز د اطلاعاتو او فرهنگ له وزارت څخه ترلاسه کړي .

د ټوليزو رسنيو قانون ۲۹

د اساسنامې لرل

يو دېرشمه ماده:

د ټوليزو رسنيو او د دغه قانون په اووه ويشتمې مادې کې د درج شوو مؤسسو د امتياز خاوندان مکلف دي د خپلو رسنيو يا مؤسسو او د هغو د فعاليتونو د څرنگوالي په هکله په اړونده اساسنامه کې لږم معلومات چې موخې، تشکيل، واکونه او دندې، د پانگې مقدار او مالي سرچينې په برکې ونيسي، تنظيم کړي .

د فرهنگي رسنيو او مؤسسو ثبتول

دوه دېرشمه ماده:

د ټوليزو رسنيو او د دغه قانون په اووه ويشتمې مادې کې د درج شوو مؤسسو د امتياز خاوندان مکلف دي چې خپلې رسنۍ او مؤسسې د دغه قانون له درج شوو حکمونو سره سم ثبت کړي .

د رسنيو او فرهنگي مؤسسو د ثبت لپاره د معلوما تو وړاندې کول

دري دېرشمه ماده:

د ټوليزو رسنيو او د دغه قانون په اووه ويشتمې مادې کې د درج شوو مؤسسو د امتياز خاوندان مکلف دي د لاندنيو معلوماتو لرونکي بيان ليک، د ثبت لويه خاطر د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت ته وړاندې کړي:

- ۱- بشپړه پيژندگلوې .
- ۲- د فعاليت څرنگوالی .
- ۳- درسنۍ نوم .
- ۴- د هغې د فعاليت ځای .
- ۵- د فعاليت موخه او مرام .
- ۶- د تمویل سرچينه او د پانگې اندازه .

۳۰ د ټوليزو رسنيو قانون

۷- په چاپي رسنيو کې: تیراژ، ژبه، ډول، خپرنیزه محتوي د چاپ وخت، قطع او صحافت.

۸- په برېښنايي رسنيو او ددغه قانون په اووه ويشتمې مادې کې په درج شوو مؤسسو کې د ماشينونو او تجهيزاتو د کميت او کيفيت تثبيتول.

دپټې اوځانگړي نښان درلودل

څلور دېرشمه ماده:

ټوليزې رسنۍ او د دغه قانون په اووه ويشتمې مادې کې درج شوې مؤسسې دپټې، مهر او ځانگړي نښان لرونکې وي.

محکمې ته د مراجعې حق

پنځه دېرشمه ماده:

که چېرې د امتياز خاوند د جواز دنه ثبت يا صادرولو په هکله د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت تصميم دقانون د حکمونو مغاير وبولي، کولای شي اړوند کميسيون ته مراجعه وکړي. د نه قناعت په صورت کې کولی شي د محکمې پر وړاندې دعوي اقامه کړي.

د ملکيت او د فعاليت د امتياز لېږدول

شپږ دېرشمه ماده:

(۱) دټوليزو رسنيو او د دغه قانون په اووه ويشتمې مادې کې د درج شوو مؤسسو د ملکيت او د فعاليت د امتياز لېږدول (پلورنه، هبه، ميراث) مجاز دي.

(۲) د فعاليت د امتياز حق هغه شخص ته لېږدول کېدای شي چې په دې قانون کې د درج شوو شرطونو لرونکی وي.

(۳) بل شخص ته د رسنيو او پورته ذکر شويو مؤسسو د ملکيت يا د امتياز د حق د درځلاو او يا دهغو د هبې په صورت کې ددغه قانون په حکمونو کې درج شوي مراتب، بيا تطبيقېږي.

د ټوليزو رسنيو قانون ۳۱

(۴) د امتياز د خاوند د مړينې يا د حقوقي اهليت د دلاسه ورکولو په صورت کې د مادي ملکيت په هکله د دې قانون او مدني قانون له حکمونو سره سم اجراءات کېږي او معنوي امتياز يې هغه شخص ته لېږدول کېږي چې وارثان ورسره موافقه ولري او د دغه قانون په حکمونو کې درج شوي شرطونه ولري .

اتم فصل

مسئول مدير او دهغه شرطونه او مکلفيتونه

د مسئول مدير درلودل

اووه دېرشمه ماده:

ډله ييزې رسنۍ او د دغه قانون په اووه ويشتمې مادې کې درج شوي مؤسسې د مسئول مدير لرونکې وي.

د مسئول مدير د ټاکنې شرطونه

اته دېرشمه ماده:

هغه شخص د مسئول مدير په توگه ټاکل کېدای شي چې لاندني شرطونه ولري :

۱- د هېواد د تابعيت د سند لرل .

۲- د يو ويشت کلني عمر بشپړول .

۳- د مسلکي زده کړو د سند لرل يا د درې کلني مسلکي تجربې لرل .

۴- د واکمنې محکمې په حکم له مدني حقوقو څخه نه بې برخې والي .

د مضمونونو له خپرولو څخه مسئوليت

نهه دېرشمه ماده:

مسئول مدير په ډله ييزو رسنيو او د دغه قانون په اووه ويشتمې مادې کې په درج شوو مؤسسو کې دخپلو مضامينو ، د برنامو

۳۲ د ټوليزو رسنيو قانون

د محتواو او هنري، زده کړه ييزو او تبليغاتي پروگرامونو د توليد په وړاندې مسئول دی.

د انتقاد کوونکي او انتقاد کېدونکي د حقوقو په پام کې نيول څلورېنيمه ماده:

مسئول مدير مکلف دی چې په اړونده چاپي او برېښنايي رسنۍ کې د انتقاد کوونکي او انتقاد کېدونکي د حقوقو برابرې په پام کې ونيسي .

نهم فصل درسنیو عالی شوري

د رسنيو د عالی شوري جوړښت یوڅلورېنيمه ماده:

(۱) د ډله ييزو رسنيو عالی شوري، د رسنيزې پالیسۍ د طرحې او تدوين په موخه د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت د وزير، د مخابراتو وزارت د مسلکي معين، د سترې محکمې د استازي، د عدليې وزارت د استازي، له مشرانو جرگې څخه د دوو تنو، له ولسي جرگې څخه د دوو تنو، د علماوو د شوري په استازيتوب د يوه تن جيد ديني عالم او د ژورناليزم د ټولني د مسلکي او تجربه لرونکو دوو تنو ژورنالستانو او د مدني ټولني غړو چې دهغوی له خوا وړاندیز شوي وي په ترکيب، د دريو کلونو لپاره جوړېږي .

(۲) درسنیو د عالی شوري يو غړی د آزادو ټاکنو له لارې د هغوی له منځ څخه درئيس په توگه ټاکل کېږي .

(۳) درسنیو د عالی شوري د غړو په توگه د ژورنالستانو او مدني ټولني د څلورو تنو غړو د ټاکلو ډول او ددغې شوري د کار او فعاليت څرنگوالی د ځانگړې کړنلارې په وسيله تنظيمېږي .

(۴) د رسنيو عالی شوري د لاندنيو دندو او واکونو لرونکې ده :

۳۳ د ټوليزو رسنيو قانون

- ۱- د اوږد مهالې رسنيزې پالیسۍ طرح کول او تصویب .
- ۲- جمهور رئیس ته د منظوری په غرض د مسلکي، خپلواکو او نېک شهرت لرو نکو شخصیتونو له منځ څخه د ډله ییزو رسنیود کمېسیون د رئیس او غړو او د ملي راډیو ټلويزیون د ادارې د کمېسیون د رئیس او غړو، وړاندیز .
- ۳- حکومت ته د ملي راډیو ټلويزیون د ادارې بودجې وړاندیز او ملي شوري ته د کلني رپوټ وړاندې کول.

د ټوليزو رسنيو کمېسیون

دوه څلوربېنډمه ماده:

- (۱) د ټوليزو رسنيو د فعالیت د لاینه تنظیم په موخه د اووننو مسلکي، لوړو زده کړو لرونکو او د ژورنالیزم د تجربې په لرلو او د قومي او جنسیتی جوړښت له په پام کې نیولوسره د ټوليزو رسنيو کمېسیون جوړېږي .
- (۲) د کمېسیون څلور تنه غړي د دریسوکلونو او درې تنه نوريې د دوو کلسونو لپاره غوره کېږي .
- (۳) د کمېسیون غړي تر دوو څلور زیات د غوره کیدو حق نه لري .
- (۴) د کمېسیون د غړو معاش دقانون مطابق د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت له بودجې څخه ورکول کېږي .
- (۵) د کمېسیون د کار څرنگوالی د ځانگړې کړنلارې په واسطه تنظیمېږي .

دټوليزو رسنيود کمېسیون دندې

دري څلوربېنډمه ماده:

- ددغه قانون په دوه څلوربېنډمه ماده کې درج شوی کمېسیون دلاډنیو دندو او واکونو لرونکی دی:

۳۴ د ټوليزو رسنيو قانون

- ۱- د چاپي رسنيو او ددغه قانون په اووه ويستمه ماده کې د درج شوو مؤسسو غوښتونکو د غوښتنليکونو څېړنه او د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت ته د هغو د منظوري، ثبت او د جواز دورکولو وړاندیز .
- ۲- د برېښنايي رسنيو د غوښتونکو د غوښتنليکونو څېړنه او د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت ته د هغو د منظوري وړاندیز، د مخابراتو وزارت په موافقې د فريکونسي له ټا کلو څخه وروسته .
- ۳- د ټوليزو رسنيو له فعاليت څخه څارنه .
- ۴- له ټوليزو رسنيو څخه د شکايتونو څېړل او د هغو د حقوقي شخړو حل کول.
- ۵- عدلي مراجعو ته د ټوليزو رسنيو د جرمي سرغړونو لېږل .
- ۶- د ټوليزو رسنيو چلوونکو ته د تخنيکي مشورو ورکول .
- ۷- د ملي راډيو ټلويزيون د ادارې پر څېړنيزو، اداري او مالي چارو باندې څارنه .
- ۸- د ملي راډيو ټلويزيون د ادارې د بودجې تدقيق او د ټوليزو رسنيو عالي شوري ته د هغې وړاندې کول.
- ۹- د ټوليزو رسنيو عالي شوري ته د کلني رپوټ وړاندې کول.

د افغانستان دملي راډيو ټلويزيون کمېسيون څلورڅلو بېنتمه ماده:

- (۱) دملي راډيو ټلويزيون د ادارې د چارو د بنه تنظيمولو په مقصد، دملي راډيو ټلويزيون کمېسيون داو و غړو په ترکيب د دريو کلونو لپاره جوړېږي .
- (۲) ددغې مادې په لومړۍ فقره کې د درج شوي کمېسيون په غړو کې د قوم او جنسيت د انډول له په پام کې نيولوسره يو تن ديني عالم، يو تن حقوق پوه، يو تن مسلکي انجنير، يو تن خبريال، يو تن مسلکي هنرمند، يو تن د مدني ټولني استازي او يو تن دملي راډيو ټلويزيون ادارې استازي شامل دي.

د ټوليزو رسنيو قانون ۳۵

(۳) ددغي مادې په دوه يمه فقره کې درج شوی کمپسيون لاندی دندې او واکونه لري :

۱- د ملي راډيو ټلويزيون د ادارې د خپلواکۍ، نا پلوی، او مسلکي حيثيت ساتل .

۲- دملي راډيو ټلويزيون د ادارې د بودجې له تطبيقولو څخه څارنه.

۳- دټوليزو رسنيو عالي شوري ته د ملي راډيو ټلويزيون د ادارې د فعاليتونو د کلني رپوټ وړاندې کول.

۴- د ملي راډيو ټلويزيون د ادارې د پياوړتيا لپاره د کورنيو او بهرنيو مرستو جذبول.

۵- د ملي راډيو ټلويزيون د ادارې د اساسنامې او اړوندو قوانينو د حکمونوله پلې کولو څخه څارنه.

۶- د ټوليزو رسنيو د عالي شوري له خوا د ټاکل شوې څېړنيزې پاليسۍ له پلې کولو څخه څارنه، په داسې توگه چې د افغانستان د ټولو خلکو د فرهنگي، ښي او قومي تنوع ښکارندويي وکړي.

(۴) د افغانستان دملي راډيو ټلويزيون دکمپسيون غړي د يو مناسب حق الحضور مستحق دي چې د ملي راډيو ټلويزيون د ادارې له بودجې څخه ورکول کېږي .

لسم فصل

هغه آثار او مطالب چې توليد ، چاپ او خپرول يې منع دي

د ممنوعه مطالبو خپرول

پنځه څلوېښتمه ماده:

ددغه قانون په اووه وېشتمه ماده کې په درج شوو ټوليزو رسنيو او مؤسسو کې د لاندنيو رپوټونو او مطالبو توليدول، تکثيرول، چاپول او نشرول جواز نلري:

۳۶ د ټوليزو رسنيو قانون

- ۱- هغه آثار او مطالب چې د اسلام د سپېڅلي دين له حکمونو او اصولو سره په توپير کې وي .
- ۲- هغه آثار او مطالب چې نورو اديانواو مذهبونو ته د سپکاوي لامل وگرځي.
- ۳- هغه آثار او مطالب چې د حقيقي او حکمي اشخاصو د سپکاوي، تحقير او د هتک حرمت لامل شي .
- ۴- هغه آثار او مطالب چې پر حقيقي او حکمي اشخاصو افترا وي او دهغوی شخصيت او اعتبار په ټولنه کې زيانمن کړي.
- ۵- هغه آثار او مطالب چې له اساسي قانون سره توپير ولري او د جزايه قانون کې جرم وگڼل شي.
- ۶- پرته د اسلام له سپېڅلي دين څخه د نورو دينونو تبليغول او ترويج.
- ۷- د تاوتریخوالي او د تیري د قربانيانو د هويت او د تصويرونو څرگندول په داسې ډول چې ټولنيز حيثيت يې زيانمن شي.
- ۸- هغه آثار او مطالب چې د ټولني د افرادو او په ځانگړې توگه د ماشومانو او تنکيو ځوانانو رواني امنيت او اخلاقي سلامت زيانمنوي.

د باختر آژانس

شپږ څلو پښتمه ماده:

هغه ټوليزه رسنۍ ده، چې د اپريکېو، اطلاعاتو د راټولولو او رسولو په برخه کې د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت په چوکاټ کې فعاليت کوي او بودجه يې د هغه وزارت له لارې تأمينېږي.

د ټوليزو رسنيو قانون ۳۷

دامتياز سلبول

اووه څلوېښتمه ماده:

(۱) هغه حقيقي يا حکمي اشخاص چې يوه رسنۍ يا مؤسسه د اطلاعاتو او فرهنگ په وزارت کې ثبتوي، په هغه صورت کې چې چاپي رسنۍ د ثبت له نېټې څخه تر يوه کاله پورې او د دغه قانون په اووه ويشتمه ماده کې درج شوي برېښنايي رسنۍ او مؤسسې د ثبت له نېټې څخه تر دوو کلونو مودې پورې خپل څېړنيز فعاليت پيل نکړي، دهغوۍ امتياز سلبېږي.

(۲) که چېرې دامتياز خاوند د څېړنې د فعاليت د يوې دورې له پيل څخه وروسته، خپل څېړنيز کارودروي او د چاپي رسنۍ دامتياز خاوند تر يوه کاله پورې د برېښنايي رسنۍ دامتياز خاوند اوپه اووه ويشتمې مادې کې درج شوي مؤسسې تر دوو کلونو پورې بيا په څېړنيز فعاليت پيل ونکړي، دهغوۍ امتياز سلبېږي.

د بيا فعاليت په صورت کې د دغه قانون په يو دېرشمه او څلور دېرشمه ماده کې د درج شوو پړاوونو په بياتېرولو مکلف دي .

(۳) په دغه قانون کې له درج شوو حکمونو څخه د امتياز د خاوند د سرغړاوي د تشبېت په صورت کې، اړونده محکمه کولای شي د هغه د فعاليت امتياز سلب کړي .

يوولسم فصل

متفرقه حکمونه

بهرنيو اتباعو ته د فلم جوړولو حق

اته څلوېښتمه ماده:

بهرني اتباع کولای شي په هېواد کې سينمايي او مستند فلمونه توليد او برابرکړي، په دې شرط چې د بهرنيو چارو له وزارت څخه

۳۸ د ټوليزو رسنيو قانون

پېژندلیک او د اطلاعاتو او فرهنگ له وزارت څخه يې مخکنی اجازه ترلاسه کړې وي.

په اساسنامه کې له بدلونونو څخه خبرتيا نهه ځلوبښتمه ماده:

(۱) د ټوليزو رسنيو او ددغه قانون په اووه ويشتمه ماده کې د درج شوو مؤسسو مسئولین مکلف دي هر ډول بدلونونه چې د فعاليت په څرنگوالي يا درېدو، پتې، اساسنامې او پدې قانون کې په نورو درج شوو مشخصاتو کې رامنځته کړي، د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت ته دې خبر ورکړي.

(۲) د ټوليزو رسنيو او ددغه قانون په اووه ويشتمې مادې کې د درج شوو مؤسسو مسئولین مکلف دي، چې د احصایوي معلوماتو په خاطر د هر کال په پیل کې د خپل فعاليت د دوام يانه دوام په اړه د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت په جريان کې کړي.

د بهرنیو آژانسونو او رسنيو د نمایندگیو مکلفیت پنځوسمه ماده:

(۱) د بهرنیو آژانسونو او ټوليزو رسنيو هغه نمایندگی چې په افغانستان کې د فعاليت هود لري، مکلفې دي چې د افغانستان د اسلامي جمهوریت د بهرنیو چارو له وزارت څخه د فعاليت د پېژندلیک په ترلاسه کولو سره له اړوند هېواد او دخپل فعاليت د څرنگوالي او د فعاليت د مودې اوځای په هکله په لیکلې توگه د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت ته خبر ورکړي او د خبریالی خانگړی کارت دې ترلاسه کړي.

(۲) ددغې مادې په لومړۍ فقره کې درج شوي آژانسونه او رسنۍ ددغه قانون د پنځه ځلوبښتمې مادې د حکم په پام کې نیولو مکلف دي.

د ټوليزو رسنيو قانون ۳۹

د کتاب، رسالې او خپروونکي ثبتول

پړېنځوسمه ماده:

کتاب او رساله دخپروونکي له خوا له خپرېدو وروسته د اطلاعاتو او فرهنگ په وزارت کې ثبتېږي او د هغو د امتياز خاوند مکلف دی له هر کتاب، مقالې او خپرونې څخه دوه دوه نسخې د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت او عامه کتابتون ته ولېږي .

د قوانينو وضع

دوه پنځوسمه ماده:

د چاپ حق (کاپي رايست)، دصنفي اتحاديو جوړول، د رسنيو د سرغړونو جزايي حکمونه، اعلانونه او د معلوماتو غوښتل له جلا قوانينو سره سم تنظيمېږي.

د ماليې ورکړه

دري پنځوسمه ماده:

دټوليزو رسنيو او د دغه قانون په اووه ويشتمه ماده کې د درج شوو مؤسسو له عوايدو څخه دقانون له حکمونوسره سم ماليه اخیستل کېږي.

موقوتې او غيرموقوتې چاپي خپرونې لدې حکم څخه مستثني دي .

دانفاذ نېټه

څلور پنځوسمه ماده:

دغه قانون په رسمي جريده کې دخپرېدو له نېټې څخه نافذ دی او په نافذېدو سره يې دټوليزو رسنيوهغه قانون چې د ۱۳۸۴ هجري لمريز کال د مرغومي دمیاشتي په پنځلسمه نېټه د رسمي جريدې په (۸۷۱)، گڼه کې خپور شوی دی ، لغو گڼل کېږي.

قانون رسانه های همگانی

قانون رسانه های همگانی ۴۳

ریاست جمهوری اسلامی
افغانستان

شماره: (۵۸۶۰)

تاریخ: ۱۳۸۸/۴/۹

محترم سروردانش وزیر عدلیه!

قانون رسانه های همگانی که به اساس مصوبه شماره (۹۶) مؤرخ ۱۳۸۷/۶/۱۰ ولسی جرگه مجدداً به دو ثلث آرای کل اعضای آن تصویب گردید نسبت تناقض برخی از مواد آن با احکام قانون اساسی افغانستان، بارعایت حکم ماده (۱۲۱) قانون مذکور غرض بررسی مطابقت آن به ستره محکمه جمهوری اسلامی افغانستان ارجاع و اینک قرار شورای عالی ستره محکمه در ضمیمه نامه شماره (۱۷) مؤرخ ۱۳۸۸/۱/۲۶ آن اداره واصل گردید تا به نشر قانون رسانه های همگانی و قرار شورای عالی ستره محکمه در جریده رسمی اقدام نمایند.

حامد کرزی

رئیس جمهوری اسلامی افغانستان

۴۴ قانون رسانه های همگانی

ولسی جرگه

مصوبه

قانون رسانه های همگانی

به دو ثلث آرای کل اعضاء

شماره مسلسل : (۹۶)

تاریخ تصویب : ۱۳۸۷/۶/۱۰

ولسی جرگه در جلسه عمومی روز یکشنبه مؤرخ ۱۳۸۷/۶/۱۰ خویش به تاسی از حکم ماده نود و چهارم قانون اساسی، قانون رسانه های همگانی را مجدداً به دو ثلث آرای کل اعضاء تصویب نمود.

با احترام

امان الله پیمان

نائب دوم ولسی جرگه

قانون رسانه های همگانی ۴۵

جمهوری اسلامی افغانستان

ستره محکمه

شورای عالی

قرار قضائی نمبر (۶) مؤرخ ۱۳۸۸/۱/۲۶ شورای عالی ستره محکمه

جمهوری اسلامی افغانستان

شورای عالی ستره محکمه در مورد کسب رأی اعتماد رئیس راديو

تلویزیون ملی از ولسی جرگه، قرار ذیل را صادر نمود:

کسب رأی اعتماد ذواتیکه باید از ولسی جرگه تأیید گردد در متن قانون اساسی به صراحت تسجیل گردیده که عبارتند از:

۱- وزراء، لوی څارنوال، رئیس بانک مرکزی، رئیس امنیت ملی و

رئیس سره میاشت حسب حکم فقره (۱۱) ماده (۶۴) .

۲- رئیس و اعضای ستره محکمه حسب فقره (۱۲) ماده (۶۴) .

۳- اعضای کمیسیون مستقل نظارت بر تطبیق قانون اساسی حسب حکم

ماده (۱۵۷) قانون اساسی.

طوری که دیده می شود شرط تأیید تعیین ذوات فوق الذکر توسط ولسی

جرگه طبق مواد فوق الذکر قانون اساسی امر منصوصی بوده هرگونه

ایزاد برآن به معنی تعدیل قانون اساسی که صرفاً از صلاحیت لویه

جرگه می باشد محسوب می گردد.

برای معلومات بیشتر باید علاوه نمود که در تمام نسخه های مسوده های

قانون اساسی قبل از تدویر لویه جرگه فقره (۱۱) ماده (۶۴) به این متن

تسجیل گردیده بود :

تعیین وزرا و لوی څارنوال به تأیید ولسی جرگه و عزل و قبول

استعفای آن ها .

۴۶ قانون رسانه های همگانی

مراجعه شود به ضمیمه نمبر (۱).
و ایزاد: رئیس بانک مرکزی، رئیس امنیت ملی و رئیس سره میاشت در
فقرة مذکور توسط لویه جرگه در نسخه (۷) جدی علاوه و منظور
گردیده.

مراجعه شود به ضمیمه نمبر (۲).
لذا هرگونه ایزاد دیگر در فقرة متذکره به جز اینکه از طرف لویه جرگه
اعمال گردد مجاز نمی باشد.

بناءً شورای عالی ستره محکمه شرط تأیید تعیین رئیس رادیو
تلویزیون ملی را توسط ولسی جرگه خلاف قانون اساسی حکم
می کند .

قانون رسانه های همگانی ۴۷

قانون رسانه های همگانی

فصل اول

احکام عمومی

مبنی

ماده اول:

این قانون با در نظر داشت اصول و احکام دین مبین اسلام و به تأسی از حکم ماده سی و چهارم قانون اساسی و رعایت ماده نهم اعلامیه جهانی حقوق بشر، به منظور تأمین حق آزادی فکر و بیان و تنظیم فعالیت رسانه های همگانی در کشور وضع گردیده است.

هدف

ماده دوم:

اهداف این قانون عبارت اند از:

- ۱- حمایت و تضمین حق آزادی فکر و بیان.
- ۲- حمایت از حقوق ژورنالیستان و تأمین شرایط فعالیت آزاد رسانه ها.
- ۳- ترویج و انکشاف رسانه های همگانی، آزاد، مستقل و کثرت گرا.
- ۴- فراهم نمودن زمینه های مناسب برای اظهار فکر و احساس اتباع کشور و انعکاس حقایق به طور عادلانه توسط گفتار، نوشته، رسم، تصویر، ثبت روی نوار، تمثیل، حرکت و سایر پدیده های علمی، ادبی، هنری و طبع و نشر.

۴۸ قانون رسانه های همگانی

۵- رعایت اصل آزادی بیان و رسانه های همگانی مسجل در اعلامیه جهانی حقوق بشر با رعایت اصول و احکام دین مقدس اسلام.
۶- کمک به منظور رشد سالم رسانه های همگانی به نحوی که بتوانند وسایل مؤثر نشر اخبار صحیح، اطلاعات، آموزش، تربیت و شگوفایی علم و ثقافت در کشور بوده، نظریات مردم را مطابق با معیارها، اصول و ارزشهای ژورنالیستی (صداقت، بی طرفی و توازن) انعکاس دهد.

اصطلاحات

ماده سوم:

اصطلاحات آتی در این قانون دارای مفاهیم ذیل می باشد:

۱- رسانه: وسیله انتقال پیام، معلومات و اطلاعات با استفاده از وسایل آتی می باشد:

- رسانه برقی: رادیو، تلویزیون، شبکه کابلی و اینترنت.
- رسانه چاپی: روزنامه، جریده (هفته نامه، نشریه پانزده روزه، ماهنامه، گاهنامه، فصل نامه، سالنامه، پوستر و خبرنگار).
- ۲- رسانه همگانی در این قانون به انواع ذیل تقسیم می گردد:
 - رسانه عامه: رسانه ای است که متعلق به عامه مردم بوده، از طریق دولت، نشر اعلانات و عرضه خدمات تمویل می گردد.
 - رسانه خصوصی: رسانه ای است که متعلق به اشخاص حقیقی، سازمانهای سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی بوده و از طرف آنها تجهیز و تمویل می گردد.
- ۳- ژورنالیست: شخص حرفوی و مسلکی است که از طریق رسانه ها مواد و محتوای نشراتی را تهیه و عرضه می نماید.

قانون رسانه های همگانی ۴۹

- ۴- مطبعه: دستگاه اقتصادی و تخنیکی است که خدمات چاپی را انجام می دهد.
- ۵- طابع: شخص حقیقی یا حکمی است که به اساس ملکیت یا نمایندگی مالک، متصدی امور مطبعه می باشد.
- ۶- ناشر: شخص حقیقی یا حکمی است که اجازه طبع و نشر آثار غیر موقوت را دارا می باشد.
- ۷- نشر: عملیه انتقال پیام و خبر از طریق رسانه های همگانی است.
- ۸- مؤسسه تولید فلم: نهادی است که در پرتو اساسنامه و اهداف خویش فلم های مستند و سینمایی و عکس و سلاید را تولید می کند.
- ۹- مؤسسه نشراتی: شخصیت حکمی است که به اساس اساسنامه تأسیس و نشرات رسانه های برقی، چاپی موقوت و غیر موقوت را مطابق به اهدافش نشر و پخش می نماید.
- ۱۰- نهاد آموزشی ژورنالیزم: نهادی است که به صورت کوتاه مدت یا دراز مدت به آموزش مسلکی ژورنالیزم می پردازد.
- ۱۱- دارالترجمه: مؤسسه حکمی است که طبق اساسنامه حق دارد مطالب و مضامینی را از زبانی به زبان دیگر ترجمه کند.
- ۱۲- آژانس خبر رسانی: شخصیت حکمی است که در عرصه ارتباطات، جمع آوری و رسانیدن اطلاعات فعالیت می نماید.
- ۱۳- شرکت تبلیغات و اعلانات: شخصیت حکمی تجارتي است که مطابق اساسنامه به تبلیغات و اعلانات می پردازد.
- ۱۴- حق نسخه برداری (کاپی رایت): داشتن حق مالکیت معنوی و امتیاز انتشارات ثبت شده است که در مطابقت با معیارهای قبول شده توسط قانون جداگانه تنظیم می شود.

۵۰ قانون رسانه های همگانی

۱۵- صاحب امتیاز: شخص حقیقی یا حکمی است که به تأسیس و تدویر رسانه های برقی، چاپی، نهاد آموزش ژورنالیزم، مطبوعه، مؤسسه نشراتی، دارالترجمه، آژانس خبر رسانی، مؤسسه تولید فلم و شرکت تبلیغات و اعلانات می پردازد.

۱۶- مدیر مسئول: شخصی است که طوربالفعل مسئولیت امور نشراتی مربوط به وسایل مندرج جزء (۱۵) این ماده را به عهده دارد.

۱۷- رادیو: وسیله ارتباط و اطلاع رسانی همگانی سمعی است.

۱۸- تلویزیون: وسیله ارتباط و اطلاع رسانی همگانی سمعی و بصری است.

۱۹- شبکه کیبلی: رسانه همگانی سمعی و بصری است که برنامه های اطلاعاتی، تعلیمی، تربیتی، فرهنگی و تفریحی ملی و بین المللی را برای مشترکین عرضه می کند.

۲۰- اعلانات: عرضه نوعی خدمات سمعی و بصری برای اشخاص حقیقی یا حکمی است که در رسانه های همگانی برقی و چاپی در بدل پول یا خدمات متقابل آن انجام می شود.

۲۱- اعانه: اجرای هر نوع کمک توسط اشخاص حقیقی یا حکمی است که به منظور تقویت معنوی یا مادی رسانه های همگانی انجام می یابد.

فصل دوم

حقوق و مکلفیت ها

آزادی فکر و بیان

ماده چهارم :

(۱) هر شخص حق آزادی فکر و بیان را دارد.

قانون رسانه های همگانی ۵۱

طلب، حصول و انتقال معلومات، اطلاعات و نظریات در حدود احکام قانون بدون مداخله، ایجاد محدودیت و تهدید از طرف مسئولین دولتی شامل این حق است. این حق در برگیرنده فعالیت آزاد وسایل پخش، توزیع و دریافت معلومات نیز می باشد.

(۲) دولت، آزادی رسانه های همگانی را حمایت، تقویه و تضمین می نماید. هیچ شخص حقیقی یا حکمی به شمول دولت و ادارات دولتی نمی تواند فعالیت آزاد رسانه های خبری یا معلوماتی را منع، تحریم، سانسور یا محدود نموده و یا طور دیگری در امور نشرات رسانه های همگانی و معلوماتی مداخله نماید، مگر مطابق احکام این قانون.

مطالبه معلومات

ماده پنجم :

هر شخص حق دارد معلومات را طلب و دریافت نماید. دولت بنا بر تقاضای اتباع کشور معلوماتی را که مطالبه می شود به دسترس آنان قرار می دهد، مگر این که معلومات مطالبه شده محرم بوده و افشای آن امنیت، منافع ملی و تمامیت ارضی کشور را به خطر مواجه سازد و یا به حقوق دیگران صدمه وارد نماید.

حمایت قانونی

ماده ششم:

(۱) ژورنالیستان در اجرای فعالیت های مسلکی مربوط به نشر گزارش ها و نظریات انتقادی مورد حمایت قانونی قرار می گیرند.
(۲) ژورنالیستان حق دارند از افشای منابع معلوماتی شان خود داری نمایند، مگر این که محکمه ذیصلاح در مورد افشای آن حکم نموده باشد.

۵۲ قانون رسانه های همگانی

حق جواب دادن

ماده هفتم:

(۱) هر شخص حقیقی یا حکمی که از ناحیه یک رسانه همگانی مورد تعرض قرار گرفته، شخصیت، اعتبار یا منافع مادی آن متضرر شود، حق دارد جواب رد آن را در عین رسانه بدهد.

(۲) رسانه مربوطه بدون تأخیر جواب را طور رایگان در عین رسانه در شماره یا نشریه بعدی به نشر بسپارد.

(۳) جواب ارایه شده عاری از ماهیت جرمی بوده و منحصر به جواب موضوع ادعا شده در آن رسانه باشد که به شکل نوشتاری با امضای شخص متضرر و یا وکیل آن به مدیر مسئول آن رسانه همگانی سپرده شود.

(۴) هر نوع شکایت در مورد عدم نشر جواب به کمیسیون مربوطه ارجاع می‌گردد.

(۵) حق جواب در مورد گزارش از جریان جلسات شورای ملی و محاکم علنی صدق نمی‌کند، مگر این‌که جریان جلسات مذکور توسط رسانه ای تحریف شده باشد.

عدم نشر جواب

ماده هشتم:

رسانه‌های همگانی در موارد زیر می‌توانند از نشر جواب خودداری نمایند:

۱- جواب خارج از موضوع بحث باشد.

۲- جواب دیر تر از نود روز به رسانه رسیده باشد.

قانون رسانه های همگانی ۵۳

تشکل صنفی

ماده نهم:

ژورنالیستان و سایر اعضای رسانه های همگانی می توانند به منظور دفاع از منافع صنفی مربوط مطابق احکام قانون اتحادیه ها، انجمن ها و کانون های مستقل صنفی را ایجاد نمایند.

فصل سوم

تأسیس رسانه های چاپی

تأسیس رسانه ها

ماده دهم :

- (۱) اتباع کشور، احزاب سیاسی، سازمان های اجتماعی، مؤسسات غیر دولتی داخلی و پناه گزینان کشورهای خارجی و ادارات دولتی می توانند مطابق احکام این قانون رسانه های چاپی را تأسیس نمایند.
- (۲) نمایندگی های سیاسی خارجی در افغانستان با رعایت موازین دیپلماتیک می توانند به طبع و نشر خبرنامه بپردازند.
- (۳) نمایندگی های مؤسسات بین المللی و بین الحکومتی می توانند در ساحات کارشان با اطلاع قبلی وزارت ها و نهادهای مربوط به تحقیقات علمی و نشر و پخش نشرات موقوت و غیر موقوت بپردازد .
- (۴) گزارش ها و تحقیقات علمی با اطلاع قبلی وزارت ها و نهادهای مربوطه صورت بگیرد.
- (۵) مؤسسات غیردولتی خارجی (NGOS) که مطابق احکام قانون تأسیس شده باشند، در صورتی که مدیر مسئول آن از اتباع افغانستان

۵۴ قانون رسانه های همگانی

باشد می توانند در ساحة کار تخصصی شان بعد از کسب اجازه وزارت اطلاعات و فرهنگ به نشرات موقت و غیر موقت بپردازند. (۶) رسانه های چاپی مندرج جزء دوم ماده سوم این قانون بدون ثبت قبلی تأسیس و نشر شده می توانند. در صورتی که نشریه قبل از ثبت نشر گردیده باشد، صاحب امتیاز مکلف است در خلال مدت دو هفته نشریه خود را مطابق احکام این قانون ثبت نماید.

داشتن آدرس و سایر مشخصات

ماده یازدهم:

رسانه چاپی حاوی اسم نشریه، آدرس مشخص، نام و محل چاپخانه، نام صاحب امتیاز و مدیر مسئول و تاریخ نشر آن می باشد.

فصل چهارم

تأسیس رسانه های همگانی برقی

تأسیس رسانه برقی

ماده دوازدهم :

اتباع کشور، احزاب سیاسی، سازمان های اجتماعی، مؤسسات غیردولتی و شرکت های خصوصی داخلی و ادارات دولتی می توانند طبق احکام این قانون رسانه های برقی را تأسیس نمایند.

قانون رسانه های همگانی ۵۵

رسانه برقی عامه

رادیو تلویزیون ملی افغانستان

ماده سیزدهم:

رادیو تلویزیون ملی افغانستان رسانه همگانی متعلق به ملت افغانستان است که به حیث ریاست مستقل درچوکات قوه اجرائیه فعالیت و بودجه آن از طریق حکومت، اعلانات و عرضه خدمات تأمین می‌گردد.*

موقعیت اداره رادیو تلویزیون ملی

ماده چهاردهم:

اداره مرکزی رادیو تلویزیون ملی در شهر کابل موقعیت داشته و ادارات محلی آن در ولایات مستقر می‌باشند.

مکلفیت ها و وظایف

ماده پانزدهم:

اداره رادیو تلویزیون ملی مکلف است برنامه‌های خویش را در پرتو اصول و احکام دین مبین اسلام و ارزش‌های ملی و معنوی ملت

* شورای عالی ستره محکمه به اساس قرار قضائی نمبر (۶) مؤرخ ۱۳۸۸/۱/۲۶ پراگراف دوم ماده سیزدهم قانون رسانه های همگانی:
(تعیین رئیس رادیو تلویزیون ملی از جانب رئیس جمهور با تأیید ولسی جرگه)) را خلاف قانون اساسی افغانستان تشخیص داده است.

۵۶ قانون رسانه های همگانی

افغانستان عیار نموده و در برنامه‌های خویش اطلاع رسانی و تعمیم آموزش دینی، علمی، فرهنگی، اقتصادی و امنیت روانی و اخلاقی را در نظر بگیرد.

برنامه های دینی و ملی

ماده شانزدهم :

اداره رادیو تلویزیون ملی با رعایت بی طرفی کامل در جهت تأمین وحدت ملی و تقویۀ ارزش‌های دینی و ملی کشور، برنامه‌های خویش را به گونه‌ای تنظیم نماید که انعکاس دهنده فرهنگ، زبان و عقاید دینی و مذهبی تمامی اقوام ساکن در کشور باشد.

اداره رادیو تلویزیون در حالات اضطرار

ماده هفدهم :

در حالات اضطرار اداره رادیو تلویزیون ملی افغانستان به طور کامل زیر نظر رئیس جمهور عمل می‌نماید.

حفظ برنامه‌ها

ماده هجدهم:

اداره رادیو تلویزیون ملی مکلف است تمام برنامه‌های ثبت و ضبط شدۀ خویش را در آرشیف رادیو تلویزیون ملی حفظ نماید.

رسانه های برقی غیر دولتی

ماده نوزدهم :

ادارات رادیو و تلویزیون‌های خصوصی فعالیت‌های خویش را در روشنایی احکام این قانون انجام می‌دهند.

قانون رسانه های همگانی ۵۷

رعایت اصول

ماده بیستم :

ادارات رادیو و تلویزیون‌های خصوصی مکلف‌اند در نشرات خویش اصول و احکام دین مقدس اسلام و ارزش‌های ملی، معنوی و اخلاقی و امنیت روانی ملت افغانستان را رعایت نمایند.

آزادی رادیو تلویزیون های خصوصی

ماده بیست و یکم :

ادارات رادیو و تلویزیون های خصوصی در تهیه و تدوین کلیه پروگرام-های خویش با رعایت احکام این قانون آزاد اند.

رعایت توازن

ماده بیست و دوم :

ادارات رادیو و تلویزیون‌های خصوصی در موضع‌گیری جناح‌ها و شخصیت‌های سیاسی علیه یکدیگر توازن را مراعات نموده و نظریات طرفین را به طور بی‌طرفانه نشر نمایند.

نگهداری مطالب ضبط شده

ماده بیست و سوم :

ادارات رادیو و تلویزیون‌های خصوصی مکلف اند که مطالب ثبت و ضبط شده خویش را حداقل تا مدت سه سال در آرشیف خود نگهداری نمایند.

۵۸ قانون رسانه های همگانی

حق ادعا

ماده بیست و چهارم :

هرگاه شخص حقیقی یا حکمی به شکل نوشتاری ادعا کند که حق شان در پروگرام یک رسانه همگانی ضایع گردیده، می تواند آن را از آرشیف آن رسانه اخذ و با پول خودش تکثیر و مورد استفاده قرار دهد.

مکلفیت مدیران مسئول رسانه های برقی

ماده بیست و پنجم :

(۱) مدیران مسئول رسانه های همگانی برقی در بر نامه های آموزشی خویش مسائل دینی و اخلاقی، صحت، محیط زیست، اهمیت معارف و مضرات کثرت، تولید و مصرف مواد مخدر و مسکرات را بگنجانند.
(۲) مدیران مسئول رسانه های همگانی برقی مکلف اند آذان نمازهای پنجگانه را از طریق شبکه های خویش پخش نموده و در ترتیب برنامه های خویش تقدس روزهای مقدس اسلامی و ماه مبارک رمضان را مراعات نمایند.

فصل پنجم

منابع مالی رسانه های همگانی

منابع تمویل

ماده بیست و ششم:

(۱) رسانه های همگانی می توانند طبق احکام این قانون از طرق ذیل خود را تمویل نمایند:

قانون رسانه های همگانی ۵۹

- ۱- نشر اعلانات، پیام‌ها، برنامه‌های سیاسی، دینی، مذهبی و اجتماعی اشخاص حقیقی یا حکمی، شرکت‌های تولیدی تجارتي داخلی و خارجی، نهادهای سیاسی و فرهنگی و احزاب سیاسی .
- ۲- اخذ اعانه از اشخاص حقیقی یا حکمی، مؤسسات کمک کننده ملی و بین المللی که برای انکشاف رسانه‌های همگانی فعالیت می‌نمایند.
- (۲) مدیران مسئول رسانه های همگانی مکلف اند راپور مالی سالانه خویش را به شورای عالی رسانه ها و وزارت مالیه ارایه بدارند.
- (۳) منابع و مبالغ عواید باید شفاف و روشن باشد.
- (۴) عرضه خدمات مسلکی و تخصصی به اشخاص حقیقی یا حکمی در بدل قیمت.

فصل ششم

تأسیس مطابع و مؤسسات فرهنگی

حق تأسیس

ماده بیست و هفتم:

اتباع کشور، احزاب سیاسی، سازمان‌های اجتماعی، شرکت‌ها و مؤسسات غیر دولتی داخلی و خارجی و ادارات دولتی حق دارند مطابق احکام این قانون مطابع، مؤسسات تولید فلم، نشراتی، آموزش ژورنالیزم، دارالترجمه، آژانس خبر رسانی، شرکت‌های تبلیغات و اعلانات را تأسیس نمایند.

جواز فعالیت

ماده بیست و هشتم:

اتباع کشور، احزاب سیاسی، سازمان‌های اجتماعی، شرکت‌ها و مؤسسات غیر دولتی داخلی و خارجی که مؤسسات مندرج ماده بیست

۶۰ قانون رسانه های همگانی

وهفتم این قانون را تأسیس می‌نمایند، مکلف اند جواز فعالیت آن را از وزارت اطلاعات و فرهنگ اخذ نمایند.

فصل هفتم

صاحب امتیاز، شرایط و مکلفیت ها

صاحب امتیاز

ماده بیست و نهم:

رسانه‌های همگانی و مؤسسات مندرج ماده‌بیست وهفتم این قانون دارای صاحب امتیاز می‌باشند.

شرایط صاحب امتیاز

ماده سی ام:

صاحبان امتیاز رسانه‌های همگانی و مؤسسات مندرج ماده‌بیست و هفتم این قانون واجد شرایط ذیل می‌باشند:

(الف) اشخاص حقیقی

۱- داشتن سند تابعیت کشور.

۲- اکمال سن هجده سالگی .

۳- محروم نبودن از حقوق مدنی به اساس حکم محکمه با صلاحیت.

(ب) اشخاص حکمی

۱- ثبت و راجستر در ادارات ذیربط دولت.

۲- تثبیت هویت افغانی توسط ادارات ذیربط مسئول.

اشخاص و نهادهای مندرج فقره های (۲و۳) ماده دهم این قانون از این حکم مستثنی است.

۳- محروم نبودن از حقوق مدنی به اساس حکم محکمه با صلاحیت.

قانون رسانه های همگانی ۶۱

اشخاص و مؤسسات خارجی باید سند تابعیت کشور متبوع خویش را داشته باشند.

داشتن اساسنامه

مادهٔ سی و یکم:

صاحبان امتیاز رسانه‌های همگانی و مؤسسات مندرج مادهٔ بیست و هفتم این قانون مکلف اند معلومات لازمه را در مورد رسانه یا مؤسسهٔ خویش و نحوهٔ فعالیت آن‌ها در اساسنامهٔ مربوط که دربرگیرندهٔ اهداف، تشکیل، صلاحیت‌ها، وظایف، مقدار سرمایه و منابع مالی می‌باشد، تنظیم نمایند.

ثبت رسانه ها و مؤسسات فرهنگی

مادهٔ سی و دوم:

صاحبان امتیاز رسانه‌های همگانی و مؤسسات مندرج مادهٔ بیست و هفتم این قانون مکلف اند رسانه‌ها و مؤسسات خود را مطابق احکام مندرج این قانون ثبت نمایند.

ارایهٔ معلومات غرض ثبت رسانه‌ها و مؤسسات فرهنگی

مادهٔ سی و سوم:

صاحبان امتیاز رسانه‌های همگانی و مؤسسات مندرج مادهٔ بیست و هفتم این قانون مکلف اند بیان نامه‌ای حاوی معلومات ذیل را به خاطر ثبت به وزارت اطلاعات و فرهنگ تقدیم نمایند:

۱- شهرت مکمل.

۲- نوع فعالیت.

۳- اسم رسانه.

۶۲ قانون رسانه های همگانی

- ۴- محل فعالیت آن.
- ۵- هدف و مرام فعالیت.
- ۶- منبع تمویل و اندازه سرمایه.
- ۷- در رسانه های چاپی: تیراژ، زبان، نوع، محتوای نشراتی، موعد چاپ، قطع و صحافت .
- ۸- در رسانه های برقی و مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون تثبیت کمیت و کیفیت ماشین آلات و تجهیزات.

داشتن آدرس و نشان مخصوص

ماده سی و چهارم:

رسانه های همگانی و مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون دارای آدرس، مهر و نشان مخصوص می باشند.

حق مراجعه به محکمه

ماده سی و پنجم:

هرگاه صاحب امتیاز، تصمیم وزارت اطلاعات و فرهنگ را مبنی بر عدم ثبت یا صدور جواز مغایر احکام قانون بداند، می تواند به کمیسیون مربوط مراجعه نماید. در صورت عدم قناعت می تواند به پیشگاه محکمه اقامه دعوی کند.

انتقال ملکیت و امتیاز فعالیت

ماده سی و ششم:

(۱) انتقال ملکیت و امتیاز فعالیت (فروش، هبه و میراث) رسانه های همگانی و مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون مجاز است.

قانون رسانه های همگانی ۶۳

(۲) حق امتیاز فعالیت به شخصی انتقال یافته می تواند که واجد شرایط مندرج این قانون باشد.

(۳) در صورت فروش یا هبه نمودن ملکیت و یا حق امتیاز رسانه ها و مؤسسات فوق الذکر به شخص دیگر مراتب مندرج احکام این قانون مجدداً تطبیق می گردد.

(۴) در صورت وفات یا از دست دادن اهلیت حقوقی صاحب امتیاز در مورد ملکیت مادی مطابق احکام این قانون و قانون مدنی اجراءات می گردد. امتیاز ملکیت معنوی آن به شخصی که ورثه به وی توافق داشته و واجد شرایط مندرج احکام این قانون باشد انتقال می یابد.

فصل هشتم

مدیر مسئول ، شرایط و مکلفیت های آن

داشتن مدیر مسئول

ماده سی و هفتم:

رسانه های همگانی و مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون دارای مدیر مسئول می باشند.

شرایط تعیین مدیر مسئول

ماده سی و هشتم :

شخصی به حیث مدیر مسئول تعیین شده می تواند که واجد شرایط ذیل باشد:

۱- داشتن سند تابعیت کشور.

۲- اكمال سن بیست و یک سالگی.

۳- داشتن سند تحصیلات مسلکی یا داشتن تجربه مسلکی سه ساله.

۶۴ قانون رسانه های همگانی

۴- محروم نبودن از حقوق مدنی به حکم محکمه با صلاحیت.

مسئولیت از نشر مضامین

ماده سی و نهم:

مدیر مسئول در برابر نشر مضامین، محتویات برنامه‌ها و تولید پروگرام‌های هنری، آموزشی و تبلیغاتی خویش در رسانه‌های همگانی یا مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون مسئول می‌باشد.

رعایت حقوق انتقاد کننده و انتقاد شونده

ماده چهلیم :

مدیر مسئول مکلف است تساوی حقوق انتقاد کننده و انتقاد شونده را در رسانه‌ی مربوط اعم از چاپی و برقی رعایت نماید.

فصل نهم

شورای عالی رسانه ها

ترکیب شورای عالی رسانه ها

ماده چهل و یکم :

(۱) به منظور طرح و تدوین پالیسی رسانه ای کشور، شورای عالی رسانه ها به ترکیب وزیر اطلاعات و فرهنگ، معین مسلکی وزارت مخابرات، نماینده ستره محکمه، نماینده وزارت عدلیه، دو نفر از مشرانو جرگه، دو نفر از ولسی جرگه، یک نفر عالم جید دینی به نمایندگی از شورای علماء و دو نفر مسلکی و باتجربه ژورنالیزم از جامعه ژورنالیستان و دو نفر دیگر از جامعه مدنی با پیشنهاد آنان برای مدت سه سال ایجاد می‌گردد.

قانون رسانه های همگانی ۶۵

(۲) یک نفر از اعضای شورای عالی رسانه‌ها از طریق انتخابات آزاد از میان خودشان به‌حیث رئیس انتخاب می‌گردد.

(۳) شیوه انتخاب چهار نفر از ژورنالیستان و جامعه مدنی به‌حیث اعضای شورای عالی رسانه‌ها و طرز کار و فعالیت این شورا توسط طرز‌العمل جداگانه تنظیم می‌گردد.

(۴) شورای عالی رسانه‌ها دارای وظایف و صلاحیت‌های ذیل می‌باشد:

۱- طرح و تصویب پالیسی دراز مدت رسانه ای.

۲- پیشنهاد رئیس و اعضای کمیسیون رسانه های همگانی، رئیس و اعضای کمیسیون اداره رادیو تلویزیون ملی از میان شخصیت‌های مسلکی، مستقل و دارای شهرت نیک غرض منظوری به رئیس جمهور.

۳- پیشنهاد بودجه اداره رادیو تلویزیون ملی به حکومت و رایه گزارش سالانه به شورای ملی .

کمیسیون رسانه های همگانی

ماده چهل و دوم :

(۱) به منظور تنظیم بهتر فعالیت رسانه های همگانی کمیسیون رسانه های همگانی به ترکیب هفت نفر عضو از میان شخصیت های مسلکی، با تحصیلات عالی و با تجربه ژورنالیزم با در نظر داشت ترکیب قومی و جنسیتی ایجاد می‌گردد.

(۲) چهار نفر از اعضای کمیسیون برای مدت سه سال و سه نفر دیگر آن برای مدت دو سال انتخاب می‌گردد.

(۳) اعضای کمیسیون بیشتر از دو بار حق انتخاب شدن را ندارند.

(۴) معاش اعضای کمیسیون مطابق قانون از بودجه وزارت اطلاعات و فرهنگ پرداخته می‌شود.

۶۶ قانون رسانه های همگانی

(۵) طرز کار و فعالیت کمیسیون توسط لایحه جداگانه تنظیم می گردد.

وظایف کمیسیون رسانه های همگانی

ماده چهل و سوم:

کمیسیون مندرج ماده چهل و دوم این قانون دارای وظایف و صلاحیت-

های ذیل می باشد:

۱- بررسی درخواست متقاضیان رسانه های چاپی و مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون و پیشنهاد منظوری، ثبت و اعطای جواز آنان به وزارت اطلاعات و فرهنگ.

۲- بررسی درخواست متقاضیان رسانه های برقی و پیشنهاد منظوری آن به وزارت اطلاعات و فرهنگ بعد از تعیین فریکوئسی به موافقه وزارت مخابرات.

۳- نظارت از فعالیت رسانه های همگانی .

۴- رسیدگی به شکایت از رسانه های همگانی و حل منازعات حقوقی آنان.

۵- احاله تخطی های جرمی رسانه های همگانی به مراجع عدلی.

۶- ارایه مشوره های تخنیکی به گردانندگان رسانه های همگانی.

۷- نظارت بر امور مالی، اداری و نشراتی رادیو تلویزیون ملی.

۸- تدقیق بودجه اداره رادیو تلویزیون ملی و تقدیم آن به شورای عالی رسانه ها.

۹- تقدیم گزارش سالانه به شورای عالی رسانه ها.

قانون رسانه های همگانی ۶۷

کمیسیون رادیو تلویزیون ملی افغانستان

ماده ۴ و چهارم:

(۱) به منظور تنظیم بهتر امور اداره رادیو تلویزیون ملی، کمیسیون رادیو تلویزیون ملی به ترکیب هفت عضو برای مدت سه سال ایجاد می-گردد.

(۲) اعضای کمیسیون مندرج فقره یک این ماده با در نظر داشت توازن قومی و جنسیت متشکل از یک تن عالم دینی و یک تن حقوقدان، یک تن انجیر مسلکی، یک تن خبرنگار، یک تن هنرمند مسلکی، یک تن نماینده از جامعه مدنی و یک تن از اداره رادیو تلویزیون ملی می باشد.

(۳) کمیسیون مندرج فقره (۲) این ماده دارای وظایف و صلاحیت های ذیل می باشد.

- ۱- حفظ استقلال، بی طرفی و حیثیت مسلکی اداره رادیو تلویزیون ملی.
- ۲- نظارت از تطبیق بودجه اداره رادیو تلویزیون ملی .
- ۳- ارایه گزارش سالانه از فعالیت های اداره رادیو تلویزیون ملی به شورای عالی رسانه های همگانی .
- ۴- جذب کمک های داخلی و خارجی برای تقویه اداره رادیو و تلویزیون ملی .
- ۵- نظارت از تطبیق احکام اساسنامه اداره رادیو تلویزیون ملی و قوانین مربوط .
- ۶- نظارت از تطبیق پالیسی نشراتی تعیین شده از سوی شورای عالی رسانه ها به نحوی که ممثل تنوع قومی، زبانی و فرهنگی همه مردم افغانستان باشد.

۶۸ قانون رسانه های همگانی

(۴) اعضای کمیسیون رادیو تلویزیون ملی افغانستان طبق قانون مستحق حق الحضور مناسب می‌باشند که از بودجه اداره رادیو تلویزیون ملی پرداخته می‌شود .

فصل دهم

آثار و مطالبی که تولید، چاپ و نشر آن ممنوع است

نشر مطالب ممنوع

ماده چهل و پنجم :

تولید، تکثیر، چاپ و نشرگزارش‌ها و مطالب ذیل در رسانه‌های همگانی و مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون جواز ندارد:

- ۱- آثار و مطالبی که مغایر با اصول و احکام دین مقدس اسلام باشد.
- ۲- آثار و مطالبی که موجب توهین به سایر ادیان و مذاهب باشد.
- ۳- آثار و مطالبی که موجب هتک حرمت، تحقیر و توهین به اشخاص حقیقی یا حکمی گردد.
- ۴- آثار و مطالبی که افترا به اشخاص حقیقی یا حکمی بوده و سبب متضرر شدن شخصیت و اعتبار آنان گردد.
- ۵- آثار و مطالبی که مغایر قانون اساسی بوده و در قانون جزاء جرم محسوب شود.
- ۶- تبلیغ و ترویج ادیان دیگر غیر از دین مقدس اسلام .
- ۷- افشای هویت و پخش تصاویر قربانیان خشونت و تجاوز به نحوی که به حیثیت اجتماعی آنان صدمه وارد نماید.
- ۸- آثار و مطالبی که به امنیت روانی و سلامت اخلاقی افراد جامعه خصوصاً اطفال و نوجوانان آسیب می‌رساند.

قانون رسانه های همگانی ۶۹

آژانس باختر

مادهٔ چهل و ششم:

رسانهٔ همگانی است که در عرصهٔ ارتباط، جمع آوری و رسانیدن اطلاعات در چوکات وزارت اطلاعات و فرهنگ فعالیت می‌نماید و بودجهٔ آن از طریق آن وزارت تأمین می‌گردد.

سلب امتیاز

مادهٔ چهل و هفتم:

(۱) اشخاص حقیقی یا حکمی که رسانه یا مؤسسه را در وزارت اطلاعات و فرهنگ ثبت می‌نمایند، در صورتی که رسانهٔ چاپی از تاریخ ثبت الی مدت یک سال و رسانهٔ برقی و مؤسسات مندرج مادهٔ بیست و هفتم این قانون از تاریخ ثبت الی مدت دو سال فعالیت‌های نشراتی خویش را آغاز ننمایند، امتیاز آن‌ها سلب می‌گردد.

(۲) هرگاه صاحب امتیاز بعد از آغاز یک دورهٔ فعالیت کار خود را متوقف سازد و صاحب امتیاز رسانهٔ چاپی مدت یک سال و صاحب امتیاز رسانه برقی و مؤسسات مندرج مادهٔ بیست و هفتم مدت دو سال مجدداً به فعالیت آغاز ننماید، امتیاز وی سلب می‌گردد.

در صورت فعالیت مجدد مکلف به طی مراحل موارد مندرج مادهٔ سی و یکم و سی و چهارم این قانون می‌باشند.

(۳) در صورتی تثبیت تخلف صاحب امتیاز از احکام مندرج این قانون، محکمهٔ مربوطه می‌تواند امتیاز فعالیت آن‌را سلب نماید.

۷۰ قانون رسانه های همگانی

فصل یازدهم

احکام متفرقه

حق تهیه فلم به اتباع خارجی

مادهٔ چهل و هشتم :

اتباع خارجی می‌توانند فلم های مستند و سینمایی را در کشور تهیه و تولید نمایند، مشروط بر این‌که معرفی نامهٔ از وزارت امور خارجه و اجازهٔ قبلی وزارت اطلاعات و فرهنگ را اخذ نموده باشند.

اطلاع از تغییرات در اساسنامه

مادهٔ چهل و نهم :

(۱) مسئولین رسانه‌های همگانی و مؤسسات مندرج مادهٔ بیست و هفتم این قانون مکلف اند هر نوع تغییراتی که در چگونگی و یا توقف فعالیت، آدرس، اساسنامه و سایر مشخصات مندرج این قانون وارد نمایند، وزارت اطلاعات و فرهنگ را در جریان قرار دهند.

(۲) مسئولین رسانه‌های همگانی و مؤسسات مندرج مادهٔ بیست و هفتم این قانون مکلف اند به خاطر معلومات احصائیوی در آغاز هر سال از ادامه یا عدم ادامهٔ فعالیت خود وزارت اطلاعات و فرهنگ را در جریان قرار دهد.

مکلفیت نمایندگی آژانس‌ها و رسانه‌های خارجی

مادهٔ پنجاهم :

(۱) نمایندگی‌های آژانس‌ها و رسانه‌های همگانی خارجی که قصد فعالیت در داخل افغانستان را دارند مکلف اند با اخذ معرفی نامه از

قانون رسانه های همگانی ۷۱

وزارت امورخارجه جمهوری اسلامی افغانستان، وزارت اطلاعات و فرهنگ را کتباً از کشور مربوطه و نوع فعالیت، مدت فعالیت و محل آن مطلع ساخته و کارت مخصوص خیرنگاری دریافت نمایند.

(۲) آژانسها و رسانه‌های مندرج فقره (۱) این ماده مکلف به رعایت حکم ماده چهل و پنجم این قانون می‌باشند.

ثبت کتاب، رساله و ناشر

ماده پنجاه و یکم :

کتاب و رساله بعد از نشر توسط ناشر در وزارت اطلاعات و فرهنگ ثبت گردیده و صاحب امتیاز آن مکلف است از هر کتاب، رساله و نشریه خود دو دو نسخه به وزارت اطلاعات و فرهنگ و کتابخانه عامه بفرستد.

وضع قوانین

ماده پنجاه و دوم :

امور مربوط به حق نسخه برداری (کاپی رایت)، تشکیل اتحادیه‌های صنفی، احکام جزایی تخلفات رسانه ها، اعلانات و طلب معلومات طبق قوانین جداگانه تنظیم می‌گردد.

پرداخت مالیه

ماده پنجاه و سوم :

از عواید رسانه‌های همگانی و مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون طبق احکام قانون مالیه اخذ می‌گردد.

نشرات چاپی موقوت و غیر موقوت از این حکم مستثنی می‌باشند.

۷۲ قانون رسانه های همگانی

تاریخ انفاذ

ماده پنجاه و چهارم :

این قانون از تاریخ نشر در جریده رسمی نافذ بوده و با انفاذ آن قانون رسانه های همگانی منتشره جریده رسمی شماره (۸۷۱) مؤرخ پانزدهم جدی سال ۱۳۸۴ هجری شمسی ملغی شمرده می شود.

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**